

Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal
Mezőgazdasági Genetikai Erőforrások Igazgatóság
Vetőmag-felügyeleti Szakterület

MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ

az átruházott jogkörben végzett szántóföldi szemle, mintavétel és
vetőmagvizsgálat oktatás és vizsgáztatás végrehajtásához

1. kiadás

Budapest, 2026. július
Érvényes: visszavonásig

Várszegi Gábor
MGEI igazgató

Tartalom

1.)	Bevezetés.....	3
2.)	Hatály és alkalmazási kör	3
3.)	Jogszabályi háttér	4
4.)	Fogalommeghatározások	4
5.)	Az átruházott jogkörben végzett szántóföldi szemle	6
6.)	Az átruházott jogkörben végzett mintavétel, közös szabályok	8
7.)	Átruházott jogkörben végzett vetőmagvizsgálat	9
8.)	Az átruházott jogkör gyakorlásához kapcsolódó oktatási, vizsgáztatási és engedélyezési rendszer.....	11
9.)	A döntési hatáskörök és felelősségi rend	17
10.)	Záró rendelkezések.....	17
11.)	Függelék.....	17

1.)Bevezetés

Jelen módszertani útmutató célja, hogy egységes keretrendszert biztosítson a vetőmag-előállítással összefüggő, átruházott jogkörben szántóföldi szemlék, mintavételek és vetőmagvizsgálat végrehajtásához. Az átruházott jogkör gyakorlása kizárólag végrehajtási jellegű tevékenységekre terjed ki; minden engedély kiadására, meghosszabbítására, felfüggesztésére vagy visszavonására, valamint minden határozattal záruló döntés meghozatalára a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal jogosult.

Az útmutató rögzíti:

- az átruházott jogkör értelmezését,
- az érintett szereplők feladatait és felelősségi körét,
- a képzés, vizsgáztatás és szintentartás rendszerét,
- valamint az ellenőrzés és jogkövetkezmények alapelveit.

Az útmutató a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (a továbbiakban: Nébih) által alkalmazott hatósági módszertani dokumentum, amely a megjelenés dátumának időpontjáig hatályos európai uniós és hazai jogszabályok végrehajtásának gyakorlatba történő átültetését segíti elő.

Az átruházott jogkör gyakorlása nem érinti azt az alapelvet, hogy az eljáró hatóság minden esetben kizárólag a Nébih, amely a tevékenységeket szakmailag irányítja, felügyeli, és szükség esetén jogkövetkezményt alkalmaz.

2.)Hatály és alkalmazási kör

2.1. Személyi hatály

Az útmutató hatálya kiterjed:

- a Nébih-re,
- a vármegyei kormányhivatalok Vetőmag és Szaporítóanyag-felügyeleti Osztályaira (a továbbiakban: VSZFO)
- az átruházott jogkörben eljáró megbízott szántóföldi ellenőrökre,
- az átruházott jogkörben eljáró megbízott mintavevőkre,
- az átruházott jogkörben eljáró laboratóriumra és vetőmagvizsgálókra,
- valamint a vetőmag-előállítást végző gazdálkodókra.

2.2. Tárgyi hatály

Az útmutató az alábbi tevékenységekre terjed ki:

- vetőmag-előállító területeken végzett szántóföldi szemlékre,
- vetőmag-mintavételre, és a
- laboratóriumi vetőmagvizsgálatra,

amennyiben azokat átruházott jogkörben végzik.

2.3. Területi hatály

Az útmutató alkalmazása Magyarország teljes területére kiterjed.

3.)Jogszabályi háttér

Az útmutató az alábbi jogszabályokkal összhangban került kialakításra.

3.1. Európai uniós jogszabályok

- 2004/117/EK tanácsi irányelv, amely lehetővé teszi a vetőmagokkal kapcsolatos egyes tanúsítási tevékenységek végzését hatósági felügyelet mellett.

3.2. Hazai jogszabályok

- 2003. évi LII. törvény a növényfajták állami elismeréséről, valamint a szaporítóanyagok előállításáról és forgalomba hozataláról (Vetőmagtv.)
- 48/2004. (IV.21.) FVM rendelet a szántóföldi növényfajok vetőmagvainak előállításáról és forgalomba hozataláról (a továbbiakban: Vhr.)
- 50/2004. (IV.21.) FVM rendelet a zöldség szaporítóanyagok előállításáról és forgalomba hozataláról
- 52/2025. (XII. 19.) AM rendelet az egyes agrártárgyú hatósági eljárásokban fizetendő igazgatási szolgáltatási díjak mértékéről, valamint az igazgatási szolgáltatási díj megfizetésének szabályairól

Az átruházott jogkör gyakorlásához kapcsolódó oktatások, vizsgák az engedély kiadása és meghosszabbítása igazgatási szolgáltatási díj megfizetéséhez kötött, a hatályos jogszabályokban meghatározottak szerint.

4.)Fogalommeghatározások

4.1. Átruházott jogkör

Az a jogszabályban biztosított lehetőség, amelynek keretében meghatározott tevékenységek – a Nébih hatósági felügyelete mellett – nem hatósági személyek által végezhetők, anélkül, hogy az eljáró hatóság személye megváltozna.

4.2. Megbízott szántóföldi ellenőr

Olyan természetes személy,

- aki a Nébih által kiadott, érvényes engedéllyel rendelkezik, és
- a vonatkozó jogszabályokban, és jelen útmutatóban meghatározott feltételek teljesítése esetén,
- átruházott jogkörben,
- a Nébih hatósági felügyelete mellett jogosult vetőmag-előállító területeken szántóföldi szemle elvégzésére.

A megbízott szántóföldi ellenőr nem minősül hatósági személynek, és nem jogosult önálló hatósági döntés meghozatalára.

4.3. Megbízott mintavevő

Olyan természetes személy,

- aki a Nébih által kiadott, érvényes engedéllyel rendelkezik,
- a vonatkozó jogszabályokban, és jelen útmutatóban meghatározott feltételek teljesítése esetén,
- átruházott jogkörben,
- a Nébih szakmai irányítása és ellenőrzése mellett jogosult vetőmag-mintavétel elvégzésére.

4.4. Megbízott vetőmagvizsgáló

Olyan természetes személy,

- aki a Nébih által kiadott, érvényes tanúsítvánnyal rendelkezik,
- a vonatkozó jogszabályokban, és jelen útmutatóban meghatározott feltételek teljesítése esetén,
- átruházott jogkörben,
- a Nébih szakmai irányítása és ellenőrzése mellett jogosult laboratóriumi vetőmagvizsgálatok elvégzésére.

A vetőmagvizsgálat hatósági célú tevékenység, melyet vetőmagvizsgálatra akkreditált és a Nébih engedélyével rendelkező vetőmagvizsgáló laboratórium végez, amelynek eredménye a Nébih által üzemeltetett VIGOR szakrendszerébe kerül. A Vhr. 41/B. § (4) értelmében a vetőmagvizsgáló laboratórium köteles a vetőmagvizsgálat eredményét a VIGOR szakrendszerben rögzíteni.

4.5. Hatósági felügyelet

A Nébih által gyakorolt ellenőrzési és irányítási tevékenység, amely különösen:

- dokumentumalapú ellenőrzést,
- helyszíni ellenőrzést,
- közös szemlét,
- utóellenőrzést,
- valamint jogkövetkezmények alkalmazását foglalhatja magában.

4.6. Szintentartó képzés

Az átruházott jogkörben eljáró személyek számára kötelező, a szakmai ismeretek naprakészen tartását és az egységes hatósági gyakorlat fenntartását szolgáló képzési forma.

A szintentartó képzés célja különösen:

- a jogszabályi és módszertani változások ismertetése,
- az egységes szemléleti és eljárási rend fenntartása,
- a gyakorlati tapasztalatok feldolgozása,
- az esetlegesen feltárt hibák, hiányosságok megelőzése, megoldása.

A szintentartó képzéseket a Nébih a Vetőmag Szövetség Szakmaközi Szervezet és Terméktanáccsal (a továbbiakban: VSZT) közösen szervezi és hirdeti meg.

A kötelező szintentartó képzéseken való részvétel az átruházott jogkör gyakorlásának, azaz az átruházott jogkörrel gyakorolható jogok keletkeztetésének, illetve fenntartásának kötelező eleme

azokban az esetekben, amikor az átruházott jogkörrel rendelkező személy (jogi személy) engedélyének érvényessége lejár, vagy a Nébih szintentartó képzésen való részvételt ír elő számára.

5.)Az átruházott jogkörben végzett szántóföldi szemle

5.1. Általános elvek

Az átruházott jogkörben végzett szántóföldi szemle a vetőmag-előállítás hatósági ellenőrzési rendszerének része, amely a Nébih által meghatározott szakmai és módszertani követelmények szerint történik.

Az átruházott jogkör gyakorlása során:

- az eljáró hatóság minden esetben a Nébih,
- a megbízott szántóföldi ellenőr a Nébih nevében, hatósági felügyelet mellett jár el,
- a szemle eredménye a hatósági döntéshozatal alapjául szolgál

A megbízott szántóföldi ellenőr szakmai megállapításokat és minősítést végez a szemle során, melyeket a szemlejegyzőkönyvbe rögzít, azonban nem jogosult hatósági határozat kibocsátására vagy jogkövetkezmény alkalmazására.

5.2. A megbízott szántóföldi ellenőr feladatai

A megbízott szántóföldi ellenőr feladata különösen:

- Az éves tervezett szemlemennyiség, valamint az adott szezonban ténylegesen megvalósult szemlékkel érintett táblák listájának leadása, ideértve azokat a területeket is, amelyek az előzetes tervben nem szerepeltek.
- A vetőmag-előállító terület azonosítása,
- a szemle időpontjára és gyakoriságára vonatkozó előírások betartása,
- a növényállomány állapotának, fajtatisztaságának és megfelelőségének vizsgálata,
- a szemle megállapításainak dokumentálása,
- a szemlejegyzőkönyv szabályszerű kitöltése és határidőben történő leadása.
- Évi minimum 4 tábla ellenőrzése (szántóföldi jegyzőkönyvvel).
- Háromévente legalább egy terület ellenőrzése minden olyan faj esetében, amelyre az adott átruházott felügyelő érvényes vizsgával rendelkezik.
- A szántóföldi szemlejegyzőkönyvek beküldése az utolsó szemleidőpontot követő 30 naptári napon belül.

A szántóföldi szemlét a megbízott szántóföldi ellenőr köteles személyesen elvégezni.

5.3. Közös szemle és hatósági kontroll

Az átruházott jogkörben végzett szántóföldi szemléket a Nébih és a területileg illetékes VSZFO szakemberei közös szemle keretében ellenőrzik/ellenőrizhetik.

A közös szemle célja:

- az egységes szakmai gyakorlat biztosítása,
- a megbízott szántóföldi ellenőrök munkájának szakmai kontrollja,
- a szemlék során alkalmazott értékelési szempontok egységesítése.

A közös szemlére kijelölt területeket a VSZFO jelöli ki. A Nébih és a VSZFO jogosult szűrőpróbaszerű ellenőrzések végzésére is.

5.4. Felelősség és jogkövetkezmények

A megbízott szántóföldi ellenőr felelősséggel tartozik:

- a szemle szakszerűségéért,
- a megállapítások megalapozottságáért, valóságáért,
- a dokumentáció pontosságáért és a határidőben történő leadásáért.

Amennyiben a megbízott szántóföldi ellenőr által végzett ellenőrzések során ismétlődő vagy súlyos szakmai hiányosság kerül megállapításra, a Nébih jogosult az ellenőrzést végzővel szemben jogkövetkezményeket alkalmazni, különösen:

- figyelmeztetés,
- kötelezés,
- az engedély időleges felfüggesztése,
- az engedély visszavonása.
 - Típusai:
 1. Teljes engedély visszavonása.
 2. Csak egy adott növényfajhoz tartozó engedély visszavonása.

5.4.1. Az átruházott hatáskörben eljáró szántóföldi ellenőr engedélyének fenntartása, ellenőrzése és visszavonása

Amennyiben a megbízott szántóföldi ellenőr nem teljesíti a Nébih által meghatározott éves minimum táblaszámot, engedélye visszavonásra kerül.

Amennyiben az átruházott hatáskörben eljáró szántóföldi ellenőr három egymást követő évben nem végez szemlét olyan növényfaj esetében, amelyre érvényes vizsgával rendelkezik, engedélye az adott növény esetében visszavonásra kerül.

A teljesítés megállapításának folyamata az alábbiak szerint történik:

1. Az átruházott jogkörben eljáró ellenőr minden év március 1-jéig benyújtja az adott évre vonatkozó ellenőrzési tervét a Nébih által meghatározott adattartalommal és formában.
2. A benyújtott ellenőrzési terv alapján a területileg illetékes VSZFO kijelöli a közös szemlére kerülő táblákat.
3. Az átruházott jogkörben eljáró ellenőr minden év szeptember 30-áig újabb kimutatást nyújt be, amelyben feltünteti, hogy az adott idény során ténylegesen mely táblákon végezte el a szántóföldi szemlét. Amennyiben valamely tábla közös szemle keretében került ellenőrzésre, a kimutatásban a közreműködő VSZFO-s felügyelő nevét is fel kell tüntetni.
4. A Nébih, illetve a területileg illetékes VSZFO a benyújtott kimutatás, valamint a szántóföldi szemlejegyzőkönyvek alapján szűrőpróbaszerűen ellenőrizheti az éves minimumként előírt legalább négy ellenőrzött tábla teljesítését, valamint az előírt közös szemlék megvalósulását.

Amennyiben az adott átruházott felügyelő engedélye visszavonásra kerül, az engedély újbóli megszerzéséhez a teljes vizsgafolyamatot ismételtelen teljesítenie kell, beleértve a gyakorlati vizsga újbóli letételét is.

6.)Az átruházott jogkörben végzett mintavétel, közös szabályok

6.1. Általános elvek

Az átruházott jogkörben végzett mintavétel hatósági célú tevékenység, amely a vetőmag-minősítés és ellenőrzés alapját képezi.

A mintavétel során:

- a Nébih az eljáró hatóság,
- a megbízott mintavevő a Nébih szakmai irányítása mellett jár el,
- a mintavétel eredményének rögzítése a megbízott mintavevő által a VIGOR szakrendszerbe kerül.

6.2. A megbízott mintavevő feladatai

A megbízott mintavevő feladata különösen:

- a vetőmagtétel egyértelmű azonosítása,
- a megfelelő mintavételi módszer és eszköz alkalmazása,
- a vonatkozó jogszabályok szerinti minták képzése és kezelése,
- a minták csomagolása, jelölése és dokumentálása,
- az adatok rögzítése a Nébih által meghatározott rendszerben.

A megbízott mintavevő köteles a mintavételt személyesen elvégezni.

6.3. Hatósági ellenőrzés és együttműködés

A megbízott mintavevő köteles együttműködni a Nébih és a VSZFO szakembereivel.

A Nébih jogosult:

- helyszíni ellenőrzést végezni,
- a dokumentációt ellenőrizni,
- szűrőpróbaszerű mintavételi kontrollt alkalmazni.

Amennyiben az ellenőrzések során ismétlődő vagy súlyos szakmai hiányosság kerül megállapításra, a Nébih jogosult jogkövetkezményeket alkalmazni, különösen:

- figyelmeztetés,
- kötelezés,
- az engedély időleges felfüggesztése,
- az engedély visszavonása.

6.4. Minták továbbítása fajtakitermesztési célra

Az átruházott jogkörben eljáró mintavevők által vett valamennyi minta – függetlenül attól, hogy az adott tétel esetében történik-e fajtakitermesztés – kötelezően továbbításra kerül a Nébih Monorierdő Fajtakitermesztő Állomás részére.

A minták fajtakitermesztési célú továbbítása az átruházott jogkörben eljáró megbízott mintavevő feladata, a Vhr. 38. § (6) bekezdés értelmében.

A minták továbbítása a hatósági nyilvántartás és utóellenőrzés részét képezi, és az egységes fajtaazonosítási és posztkontroll vizsgálatok biztosítását szolgálja.

7.) Átruházott jogkörben végzett vetőmagvizsgálat

7.1. Általános elvek

Az átruházott jogkörben végzett vetőmagvizsgálat a vetőmag-minősítés és hatósági ellenőrzés szerves része, amely a Nébih által meghatározott szakmai, módszertani és minőségbiztosítási követelmények szerint történik.

Az átruházott jogkör gyakorlása során:

- az eljáró hatóság minden esetben a Nébih,
- a megbízott vetőmagvizsgáló a Nébih hatósági felügyelete mellett jár el,
- a vizsgálati eredmények a hatósági nyilvántartási és ellenőrzési rendszer részét képezik, és a hatósági döntéshozatal alapjául szolgálnak.

Az átruházott jogkörben végzett vetőmagvizsgálat kizárólag végrehajtási jellegű tevékenység, ami nem jár önálló hatósági döntési jogosultsággal.

A vizsgálati eredmények szakmai megállapításnak minősülnek, azok értékelése és felhasználása a hatósági eljárás keretében a Nébih hatáskörébe tartozik.

7.2. A megbízott vetőmagvizsgáló feladatai

A megbízott vetőmagvizsgáló olyan természetes személy, aki a Nébih által kiadott, érvényes tanúsítvánnyal rendelkezik, és jogosult az átruházott jogkörben végzett laboratóriumi vetőmagvizsgálatok elvégzésére.

A megbízott vetőmagvizsgáló feladata különösen:

- a vizsgálatra átvett vetőmagtétel egyértelmű azonosítása,
- a vonatkozó jogszabályokban, szabványokban és módszertani előírásokban meghatározott vizsgálati módszerek alkalmazása,
- a vizsgálatok szakszerű, pártatlan és reprodukálható módon történő elvégzése,
- a vizsgálati eredmények dokumentálása és nyilvántartása,
- az adatok rögzítése és kezelése a Nébih által meghatározott informatikai rendszerben (VIGOR),
- a vizsgálati minták és dokumentumok megőrzésére és kezelésére vonatkozó előírások betartása.

A megbízott vetőmagvizsgáló a vizsgálatokat köteles személyesen elvégezni, és felelősséggel tartozik a vizsgálati eredmények szakmai megalapozottságáért és pontosságáért.

7.3. Hatósági ellenőrzés és együttműködés

Az átruházott jogkörben végzett vetőmagvizsgálati tevékenység a Nébih folyamatos hatósági felügyelete alatt áll.

A Nébih jogosult:

- dokumentumalapú ellenőrzést végezni,

- helyszíni laboratóriumi ellenőrzést tartani,
- auditot és szakmai felülvizsgálatot folytatni,
- utóellenőrzést és ismételt vizsgálatot elrendelni,
- szűrőpróbaszerű mintavételi és vizsgálati kontrollt alkalmazni.

A megbízott vetőmagvizsgáló, valamint az átruházott jogkörben eljáró laboratórium köteles a Nébih és a területileg illetékes hatóság szakembereivel, és az ellenőrzésekhez szükséges adatokat, dokumentumokat és mintákat rendelkezésre bocsátani.

Amennyiben a megbízott vetőmagvizsgálói, illetve átruházott jogkörben eljáró laboratóriumi ellenőrzések során ismétlődő vagy súlyos szakmai hiányosság kerül megállapításra, a Nébih jogosult jogkövetkezményeket alkalmazni, különösen:

- figyelmeztetés,
- kötelezés,
- a tanúsítvány vagy jogosultság időleges felfüggesztése,
- a tanúsítvány vagy jogosultság visszavonása.

8.)Az átruházott jogkör gyakorlásához kapcsolódó oktatási, vizsgáztatási és engedélyezési rendszer

8.1. Általános alapelvek

Az átruházott jogkör gyakorlásának feltétele a Nébih által szervezett és felügyelt oktatási, vizsgáztatási és szintentartó képzési rendszerben való részvétel és megfelelés, a Vhr. 12. § (10), a 41/A. § (11), valamint a 41/B. § (6) bekezdése értelmében.

Az oktatási és vizsgarendszer célja az egységes hatósági gyakorlat biztosítása, valamint annak egyértelmű rögzítése, hogy az átruházott jogkör nem jár önálló döntési jogosultsággal.

A szántóföldi szemle, a vetőmag-mintavétel és a laboratóriumi vetőmagvizsgálat egymástól funkcionálisan és szakmailag elkülönülő tevékenységek, amelyek engedélyezése, oktatási és vizsgarendszere egymástól függetlenül történik.

8.2. Kérelem benyújtása és az engedély hatálya

Az átruházott jogkör gyakorlására irányuló engedély iránti kérelmet a Nébih részére kell benyújtani, az Átruházott Jogkörben Végzett Szántóföldi Ellenőrzés és Minősítés Szabályzata 4.2 (b), az Átruházott Mintavétel Szabályzata 8.1. pont alapján, valamint az Átruházott Jogkörben Végzett Vetőmagvizsgálat Szabályzat 5. pontja alapján.

A kérelem kizárólag fajcsoportonként nyújtható be, és az oktatás, vizsga, valamint az engedély is az adott fajcsoporthoz kapcsolódik. Az oktatás egységes tematikája mellett a vizsga kizárólag azon fajcsoportokra terjed ki, amelyekre a kérelmező az engedélyt igényli.

A sikeres vizsgát követően kiadott engedély kizárólag azokra a fajcsoportokra érvényes, amelyek tekintetében a kérelmező a vizsgát teljesítette.

Az átruházott jogkörben végzett vetőmagvizsgálat oktatásra írásban kell jelentkezni az erre a célra rendszeresített „Oktatás megrendelő” formanyomtatvány megküldésével a KVL@nebih.gov.hu email címen. Az oktatás időpontját a jelentkező és a laboratóriumvezető előzetesen egyezteti.

8.3. Az elméleti vizsga általános szabályai

Az átruházott jogkör gyakorlásához kapcsolódó elméleti vizsga főszabály szerint két részből áll:

- írásbeli tesztvizsgából, valamint
- szóbeli vizsgából.

Az adott tevékenységre vonatkozó részletes vizsgakövetelményeket a Nébih határozza meg, melyről a résztvevőt tájékoztatja.

Azon személyek esetében, akik a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem (MATE) által az adott szakterületre vonatkozóan meghirdetett képzésen részt vettek, és az ott előírt vizsgát sikeresen

teljesítették, a Nébih és a VSZT által szervezett elméleti vizsga keretében kizárólag írásbeli tesztvizsga teljesítése szükséges, - a vizsga teljesítéséről szóló igazolás esetén - szóbeli vizsgát nem kell tenniük.

A MATE képzés és vizsga sikeres teljesítésének igazolása a jelentkező kötelezettsége a Nébih és a VSZT által szervezett vizsga megkezdéséig.

A MATE által szervezett képzésnek időben meg kell előznie a Nébih és a VSZT által szervezett elméleti vizsgát. A képzés megszervezése és időzítése a MATE felelőssége. A Nébih a képzési időpontok összehangolásáért nem felel.

Amennyiben a jelentkező az elméleti vizsgát nem teljesíti sikeresen, ugyanabban az évben egy alkalommal pótvizsgát tehet.

A pótvizsga díjköteles. A fizetendő díj mértékét a hatályos jogszabályokban meghatározott igazgatási szolgáltatási díj tartalmazza.

Amennyiben a pótvizsga sem sikeres, az elméleti vizsga legkorábban a következő évben ismételhető meg.

Az elméleti vizsga sikeres teljesítését követően a Nébih oklevelet állít ki. A gyakorlati oktatás kizárólag az oklevél bemutatását követően kezdhető meg a területileg illetékes VSZFO-nál.

8.4. Szántóföldi szemléhez kapcsolódó oktatási és vizsgarendszer

A szántóföldi szemle végzésének feltétele a Nébih és a VSZT által évente megszervezett elméleti oktatáson való részvétel és az ahhoz kapcsolódó elméleti vizsga sikeres teljesítése.

Az oktatás és vizsga rendszere évente egy alkalommal kerül megszervezésre, tavaszi vagy őszi időszakban, az alábbi rend szerint:

Az oktatás egynapos, kombinált rendszerben történik.

A délelőtti program keretében elméleti oktatás és elméleti vizsga zajlik.

A délutáni program gyakorlati képzést tartalmaz, amely vizsgával nem zárul.

A képzés helyszíne minden évben a Nébih Monorierdői Fajtakitermesztő Állomás.

A képzések időpontja:

- tavaszi kultúrák esetében: május vége – június eleje,
- őszi kultúrák esetében: augusztus – szeptember.

A gyakorlati felkészítés és ellenőrzés Az Átruházott Jogkörben Végzett Szántóföldi Ellenőrzés és Minősítés Szabályzata 4.2 (b) pontja alapján történik.

A gyakorlati felkészítés során a jelöltek a területileg illetékes hatósági felügyelő közreműködésével vetőmag-szaporító táblák közös szemlájén vesznek részt.

8.3.1 Gyakorlati vizsga szabályai

A gyakorlati vizsga lebonyolításáért a területileg illetékes VSZFO felelős. A vizsgáztató személyét a területileg illetékes osztályvezető jelöli ki. A vizsgázónak fajcsoportonként két különböző szaporító táblán, az adott kultúra két eltérő fenológiai állapotában önálló szántóföldi szemlét kell végeznie. Az egyszerű szaporítási fokú szaporító táblák esetében a vizsgázónak be kell mutatnia az elit szaporítási fokra vonatkozó szemlekövetelmények ismeretét is. A gyakorlati vizsga eredményéről a VSZFO vizsgalapot állít ki, amely a sikeres gyakorlati vizsga teljesítésének igazolására szolgál a Nébih felé.

A gyakorlati vizsgára történő jelentkezést az átruházott felügyelőjelölt hivatalos úton nyújtja be a területileg illetékes VSZFO részére. A gyakorlati vizsga időpontját és a vizsgára kijelölt szaporító táblát a vizsgázó és a vizsgáztató egyeztet, azonban a végleges döntést a vizsgáztató hozza meg.

A gyakorlati vizsga során az átruházott felügyelőjelölt teljes körű szántóföldi ellenőrzést végez, bemutatva annak valamennyi lépését, valamint ismertetve az ellenőrzéshez kapcsolódó szakmai szempontokat és részletszabályokat. A vizsga részeként a jelölt szántóföldi ellenőrzési jegyzőkönyvet és vizsgálati lapot is kitölt.

A vizsga lefolytatásáról és eredményéről az illetékes vizsgáztató felterjesztést készít a területileg illetékes osztályvezető részére. Amennyiben az osztályvezető a felterjesztés alapján az átruházott felügyelőjelöltet alkalmasnak ítéli, javaslatot tesz a Nébih felé az engedély kiadására.

A szántóföldi ellenőri engedély kiadása, meghosszabbítása vagy visszavonása kizárólag a Nébih hatáskörébe tartozik, a VSZFO által megküldött értékelések figyelembevételével.

Az engedély érvényességi ideje 3 év, amelynek lejáratát követően az engedély megújítása elméleti vizsgához kötött.

8.5. Mintavételhez kapcsolódó oktatási és vizsgarendszer

A mintavételi tevékenység végzésének feltétele a Nébih és a VSZT által évente megszervezett elméleti oktatáson való részvétel és az ahhoz kapcsolódó elméleti vizsga sikeres teljesítése.

A mintavételhez kapcsolódó oktatás évente egyszer, egynapos, elméleti és gyakorlati elemeket egyaránt tartalmazó képzés formájában kerül megszervezésre azok számára,

- akik új belépőként kívánnak engedélyt szerezni, vagy
- akiknek a korábban kiadott engedélyük érvényessége lejár.

Az érvényes engedéllyel rendelkező mintavevők számára az oktatáson való részvétel az engedély érvényességi ideje alatt nem kötelező, azonban önkéntes alapon biztosított.

Az oktatás célja:

- az aktuális jogszabályi és módszertani előírások ismertetése,
- az egységes mintavételi gyakorlat biztosítása,
- a gyakorlati hibák megelőzése és kiküszöbölése.

A képzés és vizsga rendje:

- délelőtt: mintavételi elméleti oktatás, majd elméleti vizsga,
- délután: gyakorlati képzés, amely vizsgával nem zárul.

A gyakorlati vizsgáztatást a Nébih végzi, az átruházott mintavevő foglalkoztatójának telephelyén, személyes jelenléttel.

A gyakorlati vizsga során a Nébih ellenőrzi különösen:

- a mintavételi módszerek szakszerű alkalmazását,
- az eszközhasználat megfelelőségét,
- a dokumentáció vezetésének pontosságát.

A mintavételi tevékenység végzésének feltétele:

- az elméleti vizsga sikeres teljesítése,
- a gyakorlati vizsga sikeres teljesítése,
- a kötelező szintentartó képzésen való részvétel abban az esetben, ha a kiadott engedély érvényességi ideje lejár, vagy a Nébih azt előírja.

Az engedély érvényességi ideje 3 év, amelynek lejáratát követően az engedély megújítása elméleti és gyakorlati vizsgához kötött.

8.6. Vetőmagvizsgálathoz kapcsolódó oktatási és vizsgarendszer

A laboratóriumi vetőmagvizsgálati tevékenység végzésének feltétele az adott vizsgálati területhez kapcsolódó oktatáson való részvétel és az ahhoz kapcsolódó vizsga sikeres teljesítése azok számára,

- akik új belépőként kívánnak megbízott vetőmagvizsgálóként tevékenységet végezni, vagy
- akiknek a korábban kiadott tanúsítványa érvényessége lejár.

Az érvényes tanúsítvánnyal rendelkező megbízott vetőmagvizsgálók számára a tanúsítvány érvényességi ideje alatt a szintentartó oktatáson való részvétel kötelező.

A vetőmagvizsgálathoz kapcsolódó oktatásokat és vizsgáztatást a Nébih MGEI KVL szervezi.

Az oktatás és vizsgáztatás kizárólag minden év április 1. és július 5. között biztosított.

Az oktatás célja:

- a vetőmagvizsgálatra vonatkozó jogszabályi és további kapcsolódó követelmények ismertetése,
- az egységes laboratóriumi vizsgálati gyakorlat biztosítása,
- a vizsgálati és értékelési hibák megelőzése,
- a VIGOR szakrendszer alkalmazásához szükséges ismeretek megerősítése.

Az oktatás tematikája kiterjed különösen az alábbi vetőmagvizsgálati területekre:

- tisztaság-, és idegenmag-tartalom vizsgálat,
- nedvességtartalom vizsgálat,
- csírázóképesség-, és életképesség-vizsgálat,
- magkórtani vizsgálatok.

Az oktatás elméleti és gyakorlati részből áll. A gyakorlati felkészítés az illetékes VMKH VSZFO laboratóriumában, vagy a Nébih MGEI KVL-ben történik.

A laboratóriumi átruházott vetőmagvizsgálati tevékenység végzésének feltétele:

- az elméleti és gyakorlati vizsga sikeres teljesítése,
- a tanúsítvány érvényességi ideje alatt az előírt szintentartó oktatáson való részvétel,
- a Nébih által végzett ellenőrzések és auditok során megfelelő eredmény.

A vizsga a Nébih MGEI KVL-ben, az ott előkészített minták vizsgálatával történik. A vizsgán bemutatott tudást az adott vizsgálati területért felelős kijelölt magvizsgáló értékeli.

A sikeres vizsga megtételét követően a Nébih MGEI KVL 3 évig érvényes tanúsítványt állít ki. A tanúsítvány lejártát követően annak megújítása vizsgához kötött.

Sikeres elméleti és gyakorlati vizsga esetén – megfelelő ellenőrzési és audit eredmények mellett – új tanúsítvány kerül kiállításra.

A szintentartó elméleti oktatásokat a Nébih MGEI KVL minden év áprilisában szervezi, egy-egy vizsgálati terület háromévenként kerül sorra. Érvényes magvizsgálói tanúsítvány a magvizsgálói tevékenység folytatásának alapfeltétele.

Az elméleti oktatást követően szintentartó vizsga esetén is írásbeli vizsga kerül megtartásra, amelynek sikeres teljesítéséhez legalább 80%-os eredmény elérése szükséges.

8.6.1. Laboratóriumvezetői vizsga

Az átruházott jogkörben vagy saját jogon minősítő vetőmagvizsgálatot végző laboratóriumokat irányító laboratóriumvezetők számára – a magvizsgálói vizsga mellett – laboratóriumvezetői vizsga is kötelező.

A vizsga az MSZ EN ISO/IEC 17025:2018 szabvány ismeretére és alkalmazására terjed ki.

Előfeltétel: legalább 3 teljes fémzárolási szezon alatt szerzett vetőmagvizsgálati gyakorlat és érvényes magvizsgálói tanúsítvány.

A szóbeli vizsga a Nébih MGEI KVL laboratóriumvezetője és minőségirányítási vezetője előtt zajlik. A vizsga tételsorát a jelen módszertani útmutató melléklete tartalmazza. A sikeres vizsga feltétele két szóbeli tétel és az azokhoz kapcsolódó kérdések megválaszolása.

Sikeres vizsga esetén a Nébih MGEI KVL három évig érvényes tanúsítványt állít ki.

A tanúsítvány lejártá előtt a laboratóriumvezető köteles megújító vizsgára jelentkezni. A megújító vizsga követelményei és eljárásrendje megegyezik az alapvizsgánál meghatározottakkal.

8.6.2. Vetőmagvizsgálati szakmai nap

Az átruházott jogkörben eljáró vetőmagvizsgálók számára a Nébih és a VSZT évente két alkalommal szakmai tréninget szervez:

- egy alkalommal tavasszal,
- egy alkalommal ősszel.

A tréningek minden évben más, az átruházott jogkörben működő laboratóriumnál kerülnek megszervezésre.

A tréningek tematikája évente változó, és különösen az alábbi vizsgálati területek egyikére terjed ki:

- nedvességtartalom-vizsgálat,
- tisztaság- és idegenmag-tartalom vizsgálat,
- csírázóképeség- és életképeség-vizsgálat,
- magkórtani vizsgálatok,
- egyéb módszertani és minőségbiztosítási kérdések.

A tréning célja:

- az egységes szakmai gyakorlat fenntartása,
- a laboratóriumok közötti tapasztalatcsere,
- a módszertani harmonizáció erősítése,
- a minőségbiztosítási rendszer folyamatos fejlesztése.

8.7. Szintentartás, mulasztás, következmények

Az oktatáson és vizsgán való részvétel elmulasztása – a Nébih hatósági felügyeleti és engedélyezési jogköréből fakadóan - az átruházott jogkör gyakorlásának felfüggesztését eredményezheti.

A Nébih jogosult:

- az engedély felfüggesztésére,
- az engedély visszavonására,
- pótképzés vagy ismételt vizsga előírására.

8.8. Adminisztratív kötelezettségek

A megbízott ellenőr, a megbízott mintavevő, valamint a megbízott vetőmagvizsgáló köteles a munkaviszonya vagy megbízási jogviszonya megszűnését, illetve új jogviszony létesítését a változástól számított 8 napon belül a Nébih részére bejelenteni.

A Nébih a változásról szükség esetén értesíti a kormányhivatalt.

A megbízott ellenőr által keletkezett szántóföldi ellenőrzési jegyzőkönyveket a kiállításuktól számított legkésőbb 30 napon belül az illetékes VSZFO részére meg kell küldeni. A VSZFO az összes szántóföldi jegyzőkönyvet megküldi a Nébih részére.

A Nébih és az illetékes VSZFO jogosult a szántóföldi szemle jegyzőkönyvek alakításának ellenőrzésére, és szükség esetén azokat javítás céljából visszaküldeni a megbízott ellenőr részére.

Amennyiben a dokumentumok leadása ismételten nem, vagy nem határidőben történik meg, az érintett tételek nem fémmárolhatók, továbbá a Nébih az engedély megújítása során kötelező képzés és vizsga teljesítését írja elő, amelyen az érintett személy a képzés időpontjától és az engedély lejártától függetlenül köteles részt venni.

8.9. Egyéb továbbképzések

Szakmai továbbképzések és felkészítések, természetes vagy jogi személy, illetve egyéb szervezet által is szervezhetők, beleértve a térítésköteles képzéseket is.

Ezek a képzések nem minősülnek hatósági képzésnek, nem kötelezőek, és nem zárulhatnak a Nébih által kiadott engedély/tanúsítvány módosításával, meghosszabbításával, felfüggesztésével vagy visszavonásával.

Az engedély/tanúsítvány kiadására, módosítására és megújítására kizárólag a Nébih jogosult.

9.)A döntési hatáskörök és felelősségi rend

Az átruházott jogkör gyakorlása nem érinti azt az alapelvet, hogy az eljáró hatóság minden esetben a Nébih. Kizárólag a Nébih jogosult az engedélyek kiadására és jogkövetkezmények alkalmazására.

10.) Záró rendelkezések

Jelen módszertani útmutató a Nébih belső szakmai dokumentuma, amely a hatályos jogszabályok végrehajtását segíti.

Az útmutató alkalmazása során felmerülő kérdésekben a Nébih jogosult állásfoglalást adni és az útmutatót szükség szerint módosítani.

11.) Függelék

Laboratóriumvezetői vizsgakérdések

1. Személyzet képzési programja.
2. Laboratóriumi környezet kialakításának szempontjai.
3. A vizsgálati eszközök és berendezések kiválasztásának szempontjai.
4. A vizsgálati eszközök és berendezések kalibrálási programjának meghatározása.
5. A vizsgálati eszközök elfogadható pontossági eltéréseinek meghatározása, a mérés visszavezethetősége az SI mértékegységekre.
6. A vizsgálati módszerek kiválasztása.
7. A mérési bizonytalanság becslése.
8. Referenciaetalonok, használati etalonok, belső anyagminták kezelése.
9. A minták fogadása és kezelése a laboratóriumban.
10. A minták anonimitásának biztosítása a vizsgálatok során.
11. A feljegyzések kezelése.
12. A vizsgálati adatok kezelése és ellenőrzése.
13. A vizsgálati eredmények minőségének biztosítása.
14. Körvizsgálatok kezelése.

15. Nem megfelelő munka kezelése.
16. Belső audit szerepe a laboratóriumban.
17. Vezetőségi átvizsgálás lefolytatása.
18. Vizsgálati eredmények közzétele.
19. Kockázatok azonosítása a laboratóriumban.
20. Átruházott jogkörben végzett vetőmagvizsgálati tevékenységgel kapcsolatos kötelezettségek.